

Маючи на меті відновити і зберегти українську культуру та її спадщину, Міністерство культури та інформаційної політики відкриває благодійні рахунки для підтримки української культури та медіа. За підтримки міжнародних партнерів українські представники створюють програми підтримки культурних проєктів.

Лише завдяки відповідальному та комплексному підходу, міжнародній підтримці та згуртованості українського народу можлива подальша робота задля збереження та відновлення української культурної спадщини та історії. Культурні цінності мають надзвичайне значення для держави та її громадян, адже це фактично є сполучною ланкою поколінь та має важливе історичне значення.

Джерела та література

1. Альтернативна історія: як Росія прагне анексувати Київську Русь. *Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Укрінформ*. 12.07.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-antifake/3279397-alternativna-istoria-ak-rosia-pragne-aneksuvati-kiivsku-rus.html>

2. Через російську агресію в Україні постраждав вже 1 271 об'єкт культурної інфраструктури. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. 03.02.2023. URL: https://mkip.gov.ua/news/8542.html?fbclid=IwAR2pigG3PwpUf4FamDdzMFQqNylCi1xfX8jLJF08_OpYf8RyiPNDNUzroI

Балан Альона

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ІСТОРІЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОТИСТОЯННІ: ЯК УКРАЇНА ВЕДЕ ІНФОРМАЦІЙНУ ВІЙНУ ІЗ РОСІЄЮ

Ключові слова: історія, інформаційна війна, Україна, Росія, наративи, культура.

Keywords: history, information war, Ukraine, russia, narratives, culture.

Останніми роками через розвиток соціальних мереж та технологій інформаційна війна стала невід'ємною частиною будь-яких сучасних конфліктів. Україна, яка з 2014 р. перебуває у стані війни з Росією, змушена також активно воювати на інформаційному фронті, а велична історія України та дещо збідніла історія країни-агресора стали головною зброєю цього фронту.

Отже, ця робота присвячена ролі історії в інформаційному протистоянні України з Росією від 2014 р. Тут досліджується, як Україна використовує історичні наративи та символи для протидії російській пропаганді, як ця інформаційна війна впливає на національну ідентичність країни.

Історичні наративи та символи є потужними інструментами формування громадської думки. Україна, яка має багату та складну історію, використовує свої історичні наративи й символи, наголошує на своїй ідентичності, незважаючи на напади російської пропаганди.

Україна висвітлює досягнення своїх історичних діячів, які ведуть боротьбу за незалежність і суверенітет держави, що є посланням для своїх громадян і світу.

Наприклад, восени 2019 р. вийшла пісня «Не дожив», що написана на вірш поета-шістдесятника Василя Стуса. Композиція стала саундтреком документального фільму про поета «Ваш Василь» [1]. Пісня Степана Бурбана, документалка

від UM-Group Production та збірки документів публіциста й історика Вахтанга Кіпіані «Справа Василя Стуса» привернули увагу до людини, яка мала честь, жагу до боротьби та нескоренність вище від страху до «советів» та смерті [2].

Окрім історичних постатей, Україна використовує історичні події для протидії російській пропаганді. Однією з найвизначніших подій новітньої історії України є Євромайдан та Революція гідності, які відбулися у 2014 р. [3]. Для України Революція гідності є боротьбою за демократію та європейські цінності і відмовою від впливу Росії.

До прикладу, часто для поширення інформації про Революцію Гідності використовують спочатку російськомовну пісню «Родина», а згодом перекладену українською «Вітчизна» Шурова, яка зараз стала простором для рефлексії на поняття любові до власного дому, країни. Випущену за два місяці до Революції Гідності, пісню відчують досі тисячі українців [4].

Ще одна композиція, присвячена цим подіям, є, імовірно, рефлексією на зміни, які відбулися після Євромайдану. Текст Андрія Хливнюка резонує завжди – і врешті пісня «Злива», спільна робота Андрія Хливнюка, Джамали та Дмитра Шурова, стала саундтреком до циклу документальних фільмів – «Зима, що нас змінила» [5].

Згадані вище пісні та документальний фільм не дають забувати, що українці пройшли, чого хотіли, як за це боролись, і хто у чому винний. Це відіграє безпосередньо важливу роль у формуванні громадської думки, бо народ, який пам'ятає свою історію, нізачо не повернеться назад, та не дозволить іншим ігнорувати жертви, які були покладені.

Україна також приділяє увагу у ЗМІ події Голодомору, штучного голоду, який убив мільйони українців у 1930-х рр. Країна використовує Голодомор, щоб привернути увагу до агресії Росії ще у ті часи, і підкреслює важливість незалежності України.

Не залишається поза увагою Чорнобильська трагедія. Музичний проєкт «Звуки Чорнобиля», вихід якого відбувся напередодні 35-х роковин трагедії, нагадав про два теплові вибухи з подальшим руйнуванням четвертого енергоблока, про те, як радянська влада приховувала кількість жертв, а за два тижні вивела своїх громадян на парад до Дня Перемоги, що також підкреслює важливість незалежності [6].

Ще один злочин радянського режиму, спрямований на витіснення культурного коду, а саме сталінська депортація корінного народу України, кримських татар, у віддалені райони Центральної Азії та Сибіру, зображений у пісні, що перемогла на Євробаченні – «1944» [7]. Саме тоді, після депортації, кримськотатарські та грецькі назви міст, сіл, гір отримали нові російські імена, знищувалися пам'ятники, книги, архітектура, а у мечетях відкривали кінотеатри, просуваючи наратив, що «Крим завжди був російським». Згадані вище події дають зрозуміти, чому ми не «адін народ», не «братія», і показують, як «добре» було в Союзі.

Інформаційна війна з Росією суттєво вплинула на національну ідентичність України. Вона сформована саме історією, культурою та мовою. Російська пропаганда нападає на ідентичність України, зображуючи її як штучну державу та заперечуючи її історичне коріння. Це призвело до почуття незахищеності серед українців і підкреслило важливість національної ідентичності України.

Як висновок, можна сказати, що інформаційна війна з Росією підкреслила важливість історії у формуванні національної ідентичності та протидії пропаганді. Україна використовує свої історичні наративи та символи, щоб протистояти російській пропаганді та зміцнювати свою національну ідентичність. Ми живемо в оточенні низки наративів, серед яких українські наративи виявилися сильнішими. Проти «можем повторить» вийшли разом Давид, фримени та спартанці. Ми перемогли у війні наративів просто тому, що наші – про битву за майбутнє, а «можем повторить» – про минуле.

Джерела та література

1. Касій М. Львівський репер написав композицію «Не дожив» на вірш Василя Стуса: промовисте відео. URL: https://showbiz.24tv.ua/lvivskiy-reper-napisav-kompozitsiyu-ne-dozhiv-novini-ukrayini_n1440567
2. «Справа Василя Стуса». Книга про перемогу духу над КГБ. *Історична правда*. URL: <https://web.archive.org/web/20191012203055/https://www.istpravda.com.ua/columns/2019/08/7/156064/>
3. Євромайдан: як все починалося. *BBC News Україна*. 2017. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42050834>
4. Прем'єра: Pianoboy представив українську версію хіта «Батьківщина». *VOGUE*. 2017. URL: <http://vak.in.ua/do.php>
5. Джамала, Хливнюк і Шуруп присвятили пісню річниці Євромайдану. *Відео. Таблоїд*. 2014. URL: <https://tabloid.pravda.com.ua/lounge/546f078c73037/>
6. Звуки Чорнобиля. *SoundsOfChernobyl*. URL: <https://soundsofchernobyl.org/>
7. Джамала – переможець «Євробачення». Пісня «1944» увійшла в історію Європи. *Голос Америки*. 2016. URL: <https://www.holosameryky.com/a/jamala-ukraina-evrobachennya-pere-moga/3330933.html>